

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра державно-правових дисциплін та українознавства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

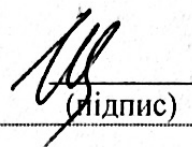
ОК 6. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПРАВОЗНАВСТВА
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Право**
(назва)

за спеціальністю: **D8 Право**
(шифр, назва)

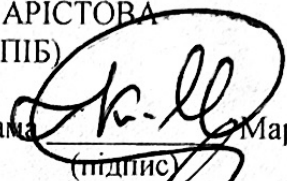
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

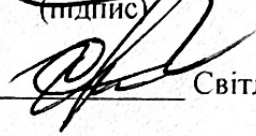
Розробник: **Наталія БОНДАР**, доцент, доктор філософії за спеціальністю
081 Право

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри ДПД та українознавства (назва кафедри)	протокол від 11.05. 2026 р. № 12
	Завідувач кафедри (підпис) Світлана ШЕСТАКОВА (прізвище, ініціали)

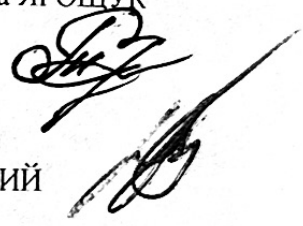
Погоджено:

Гарант освітньої програми **Ірина АРІСТОВА**
(підпис) (ПІБ)

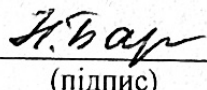
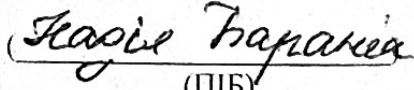
Декан факультету, де реалізується освітня програма **Марина КУЗНЕЦОВА**
(підпис) (ПІБ)

Завідувач відділу аспірантури та докторантури **Світлана ЯРОШУК**

Рецензія на робочу програму (додається) надана: **Тамара ЧЕРНАДЧУК**
(ПІБ)

Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 Я. Бар **Марія БАРАНЕЦЬ**
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ					
1.	Назва ОК	Методологія сучасного правознавства			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний/ДПД та українознавства			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Право/ D8 Право			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Рівень НРК	8 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		Денна форма навчання	20	20	
	Заочна форма навчання				50
10.	Мова навчання	Українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Бондар Наталія Анатоліївна, доцент, доктор філософії за спеціальністю 081 Право Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 114 г nataliia.bondar@snau.edu.ua			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Розвиток сучасного правознавства обумовлений його переходом від методологічного монізму до світоглядно-методологічного плюралізму, що пов'язано з серйозним переглядом уявлень про державно-правові закономірності. Глибокий аналіз усіх явищ, визначення принципових орієнтирів подальшого розвитку юридичної науки стає найважливішим напрямом наукових досліджень, основою ефективності яких має бути методологія правознавства. Тому формування методологічної системи є першочерговим завданням сучасного правознавства. Освітній компонент "Методологія сучасного правознавства" посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і буде корисна майбутнім фахівцям у галузі права при формуванні у них системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо основних аспектів організації наукового пошуку й набуття здобувачем основних компетенцій щодо проведення освітньо-наукової діяльності.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою навчальної дисципліни «Методологія сучасного правознавства» є формування і розвиток у аспірантів навичок проведення самостійних наукових досліджень у галузі права; розкриття творчого наукового потенціалу кожного аспіранта; розробка методології конкретних наукових досліджень			

		(дисертаційних робіт).
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент має зв'язок із такими курсами, як «Філософія науки», та є основою для підготовки здобувача вищої освіти до професійної науково-дослідної та аналітичної діяльності.
15	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4564
	Ключові слова	Метод, методологія, методологія сучасного правознавства, методи сучасного правознавства, академічна доброчесність, право, правознавство, генезис, проблеми сучасного правознавства

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)											Як оцінюється РНД
	РН 1	РН 2	РН 3	РН 4	РН 5	РН 6	РН 7	РН 8	РН 10	РН 11	РН 12	
ДРН 1. Критично аналізувати сучасні тенденції розвитку вітчизняної та зарубіжної правової науки, виявляти суперечності, прогалини та малодосліджені актуальні проблеми в юриспруденції, які потребують подальшої наукової розробки.	+		+	+				+		+	+	Проведення модульного та підсумкового контролю
ДРН 2. Проектувати архітектуру власного наукового дослідження (формулювати мету, завдання, актуальність та наукову новизну) й обґрунтовувати стратегію оприлюднення його результатів у вітчизняних та міжнародних періодичних виданнях, що індексуються у провідних наукометричних базах даних.	+	+			+							Експрес-опитування, виконання індивідуального завдання
ДРН 3. Генерувати оригінальні наукові гіпотези у сфері права, пропонувати методологічний інструментарій для їхнього обґрунтування та проводити їхню верифікацію (перевірку) під час наукового пошуку.	+	+		+	+		+		+			Експрес-опитування, виконання індивідуального завдання
ДРН 4 Обґрунтовувати вибір, добирати та валідувати (оцінювати доцільність) комплекс загальнонаукових і спеціальних методів юридичної науки, що релевантні об'єкту, предмету та практичним завданням конкретного правового дослідження.	+		+			+	+		+	+	+	Проведення модульного та підсумкового контролю
ДРН 5. Презентувати результати самостійного наукового пошуку, аргументовано відстоювати власну наукову позицію під час фахових наукових дискусій та демонструвати високий рівень культури наукової творчості й академічної доброчесності.		+			+	+		+	+			Індивідуальні завдання

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертацій 1. Сутність наукових публікацій та їх роль у процесі підготовки дисертації. 2. Організація підготовки наукової статті та її супровід. 3. Особливості підготовки статей до публікації у виданнях, що включені до наукометричних базах Scopus та Web of Science. 4. Організація роботи з науковою літературою. 5. Науково-методичні підходи до написання дисертаційної роботи. 6. Вимоги до оформлення дисертації. 7. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту. 8. Процедура захисту дисертаційного дослідження.	4	4		9	1-12
Тема 2. Академічна добросесність науковця 1. Етика проведення наукових досліджень та підготовки публікації. 2. Види академічної недобросесності. 3. Плагіат та його види. 4. Відповідальність за порушення академічної добросесності.	2	2		9	1-12
Тема 3. Генезис методології сучасного правознавства 1. Становлення і розвиток методології сучасної науки. Становлення і розвиток методології сучасного правознавства. 2. Становлення і розвиток	2	2		8	1-12

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

наукознавчих підходів до розуміння сучасного правознавства. 3. Становлення і розвиток уявлень про об'єкт та предмет сучасного правознавства. 4. Становлення і розвиток професійного методологування у сучасному правознавстві. 5. Перетворення методології сучасного правознавства на самостійний напрям юриспруденції.					
Тема 4. Актуальні теоретичні проблеми методології сучасного правознавства 1. Значення методології для сучасного правознавства. 2. Сучасне розуміння методології правознавства. 3. Методологічні принципи сучасного правознавства. 4. Співвідношення методології та об'єкта (предмета) сучасного правознавства. 5. Основні методологічні напрями сучасного правознавства.	4	4		8	1-12
Тема 5. Методологія сучасного правознавства – складова методології сучасного наукового пізнання 1. Специфіка, форми, рівні, функції та методологія наукового пізнання. 2. Поняття, зміст, структура та форма методології сучасного правознавства. 3. Світоглядні засади методології сучасного правознавства. 4. Наукова картина світу: від класичної до постнекласичної. 5. Світогляд, його структура, історичні типи і функції. Домінуючий світогляд. Тип (стиль) домінуючого юридичного мислення, його функції та структура. 6. Наукові парадигми сучасного правознавства. 7. Методологічні підходи сучасного правознавства	4	4		8	1-12

Тема 6. Методи сучасного правознавства 1. Поняття та значення методу у структурі методології сучасного правознавства. 2. Проблема відносності, істинності, допустимості, доцільності та цінності методів сучасного правознавства. 3. Проблема класифікації методів сучасного правознавства. 4. Універсальні (філософські, світоглядні) методи сучасного правознавства. 5. Загальнонаукові методи сучасного правознавства. 6. Міждисциплінарні методи сучасного правознавства. 7. Спеціально-юридичні методи сучасного правознавства . 8. Авторське право та проблеми захисту інтелектуальної власності у сфері науково-дослідницької діяльності.	4	4		8	1-12
Всього	20	20		50	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Критично аналізувати сучасні тенденції розвитку вітчизняної та зарубіжної правової науки, виявляти суперечності, прогалини та малодосліджені актуальні проблеми в юриспруденції, які потребують подальшої наукової розробки.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування, тестування (тест множинного вибору)	12	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	12
ДРН 2. Проєктувати архітектуру власного наукового дослідження (формулювати мету, завдання, актуальність та наукову новизну) й обґрунтовувати стратегію оприлюднення його результатів у вітчизняних та міжнародних періодичних виданнях,	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування;	6	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	12

що індексуються у провідних наукометричних базах даних.				
ДРН 3. Генерувати оригінальні наукові гіпотези у сфері права, пропонувати методологічний інструментарій для їхнього обґрунтування та проводити їхню верифікацію (перевірку) під час наукового пошуку.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування;	6	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	6
ДРН 4 Обґрунтовувати вибір, добирати та валідувати (оцінювати доцільність) комплекс загальнонаукових і спеціальних методів юридичної науки, що релевантні об'єкту, предмету та практичним завданням конкретного правового дослідження.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - проведення опитування, тестування (тест множинного вибору)	6	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії; - підготовка до опитування, тестування (тест множинного вибору)	10
ДРН 5. Презентувати результати самостійного наукового пошуку, аргументовано відстоювати власну наукову позицію під час фахових наукових дискусій та демонструвати високий рівень культури наукової творчості й академічної доброчесності.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - модерування дискусії за результатами доповідей; - консультації; - перевірка мультимедійних презентацій, рефератів;	8	- підготовка матеріалів для доповіді, обговорення, дискусії;	10

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне завдання до теми 1 Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації	10 балів /10%	До 2 тижня
2.	Практичне завдання до теми 2 Академічна доброчесність науковця	10 балів /10%	До 3 тижня
3.	Практичне завдання до теми 3 Генезис методології сучасного правознавства	10 балів /10%	До 4 тижня
4.	Тестування	20 балів /20%	До 6 тижня
5.	Практичне завдання до теми 4 Актуальні теоретичні проблеми методології сучасного правознавства	10 балів / 10 %	До 7 тижня
6.	Практичне завдання до теми 5 Методологія сучасного правознавства – складова методології сучасного наукового пізнання	10 балів /10%	До 8 тижня
7.	Практичне завдання до теми 6 Методи сучасного правознавства	10 балів /10%	До 9 тижня
8.	Тестування	20 балів /20%	До 10 тижня
9.	Всього	100 балів /100%	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Індивідуальне завдання до теми 1	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-5 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	5-8 бали Виконано усі вимоги завдання.	10 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Індивідуальне завдання до теми 2	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-5 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	5-8 бали Виконано усі вимоги завдання.	10 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Індивідуальне завдання до теми 3	< 2 бали Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	2-5 бали Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз	5-8 бали Виконано усі вимоги завдання.	10 балів Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення

		інших підходів до питання.		проблеми.
Тестування за опрацьованими темами	<i>0-5 балів</i>	<i>5-10 балів</i>	<i>11-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Індивідуальне завдання до теми 4	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-8 бали</i>	<i>10 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Індивідуальне завдання до теми 5	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-8 бали</i>	<i>10 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Індивідуальне завдання до теми 6	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-8 бали</i>	<i>10 балів</i>
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані із значними помилками або не виконані	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані з помилками	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані
Тестування	<i>0-5 балів</i>	<i>5-10 балів</i>	<i>11-16 балів</i>	<i>17-20 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
Осінній семестр		
1	Експрес-опитування під час вивчення кожної тем	2 тиждень, 3 тиждень, 4

		тиждень, 7 тиждень, 8 тиждень, 9 тиждень
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіка навчального процесу
3	Самооцінювання	3, 9 тиждень
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Протягом всього семестру
5	Взаємооцінювання	4, 5, 10 тижні
6	Письмовий зворотний зв'язок (письмові роботи після вивчення тем 1-3, 3-6)	4, 9 тижні

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні ресурси

1. Митрофанов І. І. Методологія й організація юридичних наукових досліджень: навчальний посібник / І.І. Митрофанов. Кременчук: Видавництво «НОВАБУК», 2023. 312 с.
2. Методологія проведення галузевих юридичних досліджень: колективна монографія / за заг. ред. О.О.Кота, А.Б.Гриняка, М.М.Хоменка. Одеса: Видавничий дім «Тельветика», 2022. 240 с.
3. Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». Київ; Одеса : Фенікс, 2025. 284 с.
4. Сидоренко В. Методологія і методи наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 150 с. <https://surl.li/obccqw>

Додаткова література

5. Дудаш Т. Правова аргументація: загальнотеоретична характеристика: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 744 с.
6. **Bondar, N.,** Ridel, T. & Strelnyk, V. (2026). ENSURING ACCESS TO THE EDUCATIONAL PROCESS IN TIMES OF WAR: THE CHALLENGES OF TODAY. Turkish Online Journal of Distance Education, 27(2), 305-319. <https://izlik.org/JA93AM78AZ>
7. Бондар Н.А., Стрельник В.В. Методологія наукового дослідження теоретико-правових факторів впливу на розвиток юридичної освіти в умовах глобалізації. Юридичний науковий електронний журнал, 2023 р. №2. С. 102-105. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/21.pdf
8. Бондар Н.А., Стрельник В.В. Перспективи використання технології blockchain для вдосконалення національної моделі юридичної освіти. Приватне та публічне право, 2022 №4. С. 3-7. DOI 10.32845/2663-5666.2022.4.1 URL: <http://pp-law.in.ua/index.php/4-2022>
9. Бондаренко В. А., Федішин О. М. Значення та особливості правової комунікації: зарубіжний досвід. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. №1. С. 15–19
10. Бондаренко В. А., Пустова Н. О. Принципи правового регулювання інформації. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів: ЛьвДУВС, 2023. Вип. 3. С. 132–140
11. Костицький М., Кушакова-Костицька Н. Методологія теоретичного та практичного пізнання в юриспруденції як у науково-практичному комплексі. Філософські та методологічні проблеми права. 2023 .№ 1 (25). С. 9–17.
12. Пріор Ю. С. Методологія юриспруденції та її значення // VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: [Матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 травня 2024 р.]. с. 110–111. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/63609>

Методичне забезпечення

1. Бондар Н.А Методологія сучасного правознавства. Конспект лекцій для аспірантів денної та заочної форм навчання / Суми, СНАУ, 2023 рік, 106 с.
2. Бондар Н.А Методологія сучасного правознавства: Методичні вказівки щодо проведення практичних занять для аспірантів денної та заочної форм навчання / Суми, 2023 р. 19 с.
3. Бондар Н.А Методологія сучасного правознавства: Методичні вказівки до самостійної роботи для аспірантів денної та заочної форм навчання / Суми, 2023 р. 20 с.